

'Klein is het nieuwe groot'

ONL-voorzitter Hans Biesheuvel: 'Het kabinet zou zzp'ers moeten bedanken: zij hebben ons de afgelopen vijf jaar door de crisis getrokken.'

foto joris van gennip

Met een ondernemersparlement broedt oud-MKB-voorman Hans Biesheuvel op nieuwe manieren om het aantal banen te laten groeien. Anders zal het aantal zzp'ers - 'De helden van onze economie' - alleen maar toenemen.

BART VAN ZOELLEN

Eigenlijk had het kabinet rond de jaarwisseling alle zzp'ers een brief moeten sturen, vindt Hans Biesheuvel. "Een soort kerstboodschap om ze te bedanken voor de manier waarop ze Nederland de afgelopen vijf jaar door de crisis hebben getrokken."

"Het zijn de helden van onze economie, dat vind ik oprecht," zegt de oud-voorman van MKB Nederland, die vorig jaar zijn eigen ondernemersbeweging begon onder de naam ONL voor ondernemers. "Het zijn heel flexibele mensen die zich continu aanpassen aan wisselende omstandigheden. Dat moet je belonen, niet bestraffen. Dan moet je zeggen: wat fantastisch dat je dit doet! Niet: we willen iedereen terugdrukken in de vaste baan die er niet is."

Want dat is de manier waarop het kabinet zzp'ers nu tegemoet treedt, vindt Biesheuvel, met voortdurend de suggestie dat wordt bezuinigd

op de zelfstandigenaftrek. "Een heel verkeerde aanpak. Deze mensen zijn bereid hun nek uit te steken. Daar moet Nederland het van hebben."

Dat er ook zzp'ers zijn die tegen wil en dank zelfstandige zijn geworden, erkent hij meteen. "Maar dat is een klein percentage, zo bleek laatst nog uit onderzoeken van het SCP en de Erasmus Universiteit. En toch gaat het altijd daarover. Nooit over de overgrote meerderheid die happy is en voor Nederland zo belangrijk."

Verplaats je eens in de positie van werkgevers, zegt Biesheuvel. "Hele bedrijfstakken schrikken terug voor de risico's om iemand aan te nemen. Je kunt beter aan die knoppen draaien: zorg dat de lasten op arbeid omlaaggaan, zodat de animo om iemand in dienst te nemen terugkomt."

En anders is het wel onzekerheid die bedrijven afschrikt. "Wie kan nog drie jaar vooruitkijken? De voorspelbaarheid van de economie is kleiner geworden. Je ziet het ook terug aan bedrijven die in rap tempo kleiner worden: KPN, ING, Philips, ga zo maar door. De vijf grootste bedrijven hebben bijna tweehonderdduizend mensen minder in dienst dan tien jaar geleden. Voor een klein deel door de crisis, maar vooral doordat bedrijven inzien dat ze wendbaar moeten zijn en niet meer groot of globaal."

"Klein is het nieuwe groot. Daar moeten we de wet- en regelgeving op aanpassen. Die is heel erg gebaseerd op grote bedrijven. Dat zie je bijvoorbeeld bij de doorbetaling van loon bij ziekte. Dat is voor Philips nog wel op te brengen, twee jaar lang. Maar voor kleine bedrijven met twee of drie medewerkers werkt dat niet."

Doordat hij meteen dit voorbeeld uit de mouw schudt, klinkt het als een mooi excuus om te snijden in de verzorgingsstaat. "Dit is maar één voorbeeld. Zo is het twintig jaar geleden bedacht en toen werkte het. Maar het speelt veel breder. Ook belastingregels en het onderwijs moeten we meer afstemmen op de economie van vandaag. Functie-eisen veranderen sneller. De gemiddelde onderwijsduur per persoon is nu twintig jaar. Zo lang bestaat een gemiddeld bedrijf niet eens meer."

Maar de vakbonden zullen het opvatten als een in mooie praat verpakte aanval op de vaste baan. Zijn we straks allemaal zzp'er? Biesheuvel: "Dat lijkt me te ver gaan. Ik zeg vaak tegen ondernemers: je moet ook loyaliteit opbouwen, vakkennis en relaties met klanten. Dat kan je niet doen met alleen ingehuurde voorbijgangers. Aan de andere kant: in tien jaar ging het aantal mensen met een vaste arbeidsovereenkomst terug van zo'n negentig naar 68 procent. Als de economie zo snel verandert is het de vraag wat vastigheid nog waard is."

Een tussenvorm ligt meer voor de hand. "Met mensen van de vakbond en SER-lid Aukje Nauta heb ik gepleit voor een employability-contract, een contract van vijf jaar. Ondernemers kunnen die periode beter overzien waardoor ze weer mensen aannemen. Naast de reiskostenvergoeding en het vakantiegeld wordt tijd en geld ingebouwd voor scholing, zodat werknemers worden geprikkeld om na die vijf jaar goed beslagen ten ijs te komen op de arbeidsmarkt."

Maar is de polder klaar voor dit soort nieuwlichterij? En de politiek? Biesheuvel is optimistisch. "De politiek heeft ons harder nodig dan

ooit. Goed beschouwd groeit de economie al tien jaar niet. Mijn grootste zorg is dat er nu wel enige groei komt, maar geen banen. Wij ondernemers staan sterker dan ooit: zonder ons komen die banen er niet."

Dat is de voet tussen de deur voor zijn nog jonge ondernemersbeweging ONL, denkt Biesheuvel. De komende maanden vormt hij een Ondernemersparlement van in totaal 1500 zakenlieden- 'van zzp'ers tot corporate' - met afdelingen in alle provincies. "Hoe kunnen we zo'n aantrekkelijke agenda ontwikkelen dat de politiek er niet omheen kan?"

Ruim een jaar geleden stapte Biesheuvel op als voorzitter van MKB Nederland om voor zichzelf te beginnen. In drie maanden kreeg hij tienduizend sympathisanten zover dat ze een tientje stortten. De gevestigde werkgeversverenigingen hadden reden om zich zorgen te maken over de nieuwe concurrent, maar hun positie lijkt onaangedaan. "Het komende jaar moeten we ons bewijzen."

ONL heeft zijn impact al gehad, vindt Biesheuvel, getuige de kabinetsopdracht aan Neelie Kroes om talentvolle start-ups naar Amsterdam te lokken. "In maart heb ik gezegd: maak Nederland een startersparadijs. Die aanbeveling heb ik persoonlijk een uur lang aan minister Henk Kamp mogen presenteren."

Maar als MKB-voorzitter had hij dat soort suggesties direct in het polderoverleg op tafel kunnen leggen. "Dat had ik wel gehoopt, daarom ben ik er ook naartoe gegaan. Je zit er in een knellend vergadercircuit. Het probleem is dat MKB Nederland en VNO-NCW vooral brancheorganisaties vertegenwoordigen, niet de ondernemers. Hun agenda was niet de agenda die nodig is voor Nederland."

Dat is ook wat hij tegen heeft op het op de aloude werkgevers- en

werknemersorganisaties in de polder. "De stabiliteit van de overlegeconomie heeft Nederland groot gemaakt. We zijn alleen vergeten die te vernieuwen. De partijen die aan tafel zitten, vertegenwoordigen het Nederland van tien of twintig jaar geleden."

"De polder heeft niet meer de representativiteit, niet meer de nieuwe ideeën. Daardoor komen cao's niet rond, daarom hoor je niets meer van de SER. Ze zijn in het oude systeem aan het denken, terwijl er een totaal nieuwe werkelijkheid is ontstaan."

Denk aan de tegenstelling werkgever-werknemer. "We zitten niet meer ons hele leven in één rol. Ik zie het bij mijn eigen vrouw: die werkt bij KLM én ze heeft een eigen bedrijf."

"In de polder wordt verticaal gedacht. Jonge ondernemers en werknemers denken niet meer zo. Binnen een bedrijf zit je toch niet meer tegenover elkaar? En zzp'ers voelen zich helemaal niet vertegenwoordigd. Dat zijn er al bijna één miljoen!"